

**NAGRADE NA POLJU
HISTORIOGRAFIJE**

Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti i Društvo za hrvatsku povjesnicu od 2015. dodjeljuju nekoliko nagrada na polju historiografije – za ukupan doprinos razvoju povijesne znanosti, za najbolju knjigu objavljenu u prethodnoj godini, za popularizaciju povijesti, za najbolji diplomski rad i nagradu stranome autoru za istraživanje i promociju hrvatske povijesti u inozemstvu. Nagrade su nazvane po poznatim hrvatskim povjesničarima.

Žiri za dodjelu nagrada za 2020. i 2021. djelovao je u sastavu: Ljiljana Dobrovšak, Željko Holjevac, Zdenka Janeković Römer, Suzana Leček, Gordan Ravančić, Zvezdana Sikirić Assouline i Marko Trogrlić.

Nagrade su uručene dobitnicima na devetom Festivalu povijesti Kliofest u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u svibnju 2022. godine.

Nagrađeni su:

- nagrada za ukupan doprinos historiografiji “Ivan Lučić” – dr. sc. **Zdenko Radelić**, za 2020. godinu, i prof. dr. sc. **Bruna Kuntić-Makvić**, za 2021. godinu;

- nagrada “Mirjana Gross” za knjigu – prof. dr. **Vjeran Kursar** za knjigu “Croatian Levantines in Ottoman Istanbul” i prof. dr. **Božena Vranješ-Šoljan** za knjigu “Dalmacija – stoljeće povijesnih i demografskih mijena 1815-1918.”;

- nagrada “Vjekoslav Klaić” za popularizaciju povijesti – **Branko Radonić**, za promociju povijesti Vrgorske krajine”, i **Hano Uzeirbegović**, za radionice “Virtualna povijest”;

- nagrada “Ferdo Šišić” za diplomski rad – **Filip Pavelić**, za rad “Ekološki čimbenici gladi u Srednjoj Lici u drugoj polovici 18. i početkom 19. stoljeća”, za 2020. godinu, i **Nika Ćurić**, za rad “Urota Zrinsko-frankopanska u likovnoj umjetnosti i razvoj kulta u 19. stoljeću” za 2021. godinu;

- nagrada “Jaroslav Šidak”, inozemnom autoru, nije dodijeljena.

Nagrada „Ivan Lučić“ za životno djelo dodjeljuje se
dr. sc. **ZDENKU RADELIĆU** za poseban doprinos pružen razvoju
historijske znanosti tijekom dugogodišnjeg znanstvenog rada.

Dr. sc. Zdenko Radelić rođen je upravo na današnji dan 1954. u Mariboru. Studij povijesti i sociologije završio je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1994. stekao akademski stupanj doktora povijesnih znanosti. Radni vijek proveo je kao znanstvenik u Hrvatskom institutu za povijest, koji ga je i predložio za nagradu. Sustavno je istraživao hrvatsku povijest 20. stoljeća. Posebno se bavio radničkim sindikalnim pokretom, poviješću Hrvatske seljačke stranke, križarskih gerilskih skupina poslije Drugoga svjetskog rata te uloge sigurnosno-obavještajnih službi Ozne i Udbe u ratu i poslije rata i srodnim temama. Za dvotomnu knjigu *Obavještajni centri Ozna i Udbe u Hrvatskoj 1942.-1954.* dobio je 2019. nagradu „Mirjana Gross“, koju ćemo mu ovom prigodom dodijeliti jer 2020. i 2021. nije bilo moguće zbog pandemije.

Napisao je i vrijednu sintezu o Hrvatskoj u drugoj Jugoslaviji, kao i veliki broj znanstvenih radova i ostalih članaka u uglednim časopisima. Bio je voditelj nekoliko zapaženih znanstvenih projekata o Domovinskom ratu, komunističkom sustavu vladavine, modernizaciji u Hrvatskoj u uvjetima pluralizma i monizma i sl. Sudjelovao je i u visokoškolskoj nastavi, naročito na poslijediplomskom doktorskom studiju povijesti na Hrvatskim studijima i Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a iskazao se i kao mentor mladih povjesničara te pedantni recenzent brojnih znanstvenih članaka i knjiga. Bio je član uredništva *Časopisa za suvremenu povijest* u Zagrebu, *Priloga* u Sarajevu i *Prispevkov za novejšo zgodovino* u Ljubljani. Svojim cjelokupnim radom značajno je unaprijedio hrvatsku historiografiju, a poseban doprinos pružio je poznavanju razdoblja nakon Drugoga svjetskog rata.

Nagrada „Ivan Lučić“ za životno djelo dodjeljuje se
prof. dr. sc. **BRUNI KUNTIĆ-MAKVIĆ** za poseban doprinos pružen razvoju
historijske znanosti tijekom dugogodišnjeg znanstvenog i nastavnog rada.

Prof. dr. sc. Bruna Kuntić Makvić rođena je 1952. u Zagrebu. Studij arheologije i klasične filologije završila je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1988. stekla akademski stupanj doktorice povijesnih znanosti. Najveći dio radnoga vijeka provela je na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, gdje je predstojnica Katedre za staru povijest, voditeljica Centra za interdisciplinarno istraživanje stare povijesti, voditeljica modula stare povijesti na Istraživačkom smjeru diplomskog studija povijesti Odsjeka za povijest i sl. U jednom i pol mandatu bila je pročelnica. Sustavno se bavi starom poviješću hrvatskih zemalja u europskom i svjetskom kontekstu. S nekoliko sveučilišnih priručnika i više od 260 bibliografskih jedinica zadužila je povijesnu struku, a objavila je i kritičko izdanje te prijevod prve knjige *O kraljevstvu Hrvatske i Dalmacije* Ivana Lučića, čije ime nosi nagrada za životno djelo za koju je Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta predložio profesorici Kuntić-Makvić. Vodila je više domaćih znanstvenih projekata i sudjelovala na nekoliko međunarodnih projekata o raznim temama iz stare povijesti. Organizirala je više znanstvenih skupova i radionica, odgojila generacije studenata i ustanovila brojne kolegije koji se i danas predaju, a držala je nastavu i na

sveučilištima u Splitu, Dubrovniku i dr. Konzistentno je radila na prožimanju i isprepletanju znanstvenog i nastavnog rada, kombinirajući inovativne istraživačke pristupe sa suvremenim pedagoškim standardima. Jedna je od osnivača Instituta za klasične jezike i antičku civilizaciju „Latina et Graeca“. Popularizirajući antičku baštinu i približavajući staru povijest mladima, sudjelovala je u brojnim televizijskim i radijskim emisijama, držala predavanja za javnost i organizirala seminare za mlade u Starom Gradu na Hvaru, Skradinu, Splitu i dr. Svojim dugogodišnjim znanstvenim i nastavnim radom dala je izniman doprinos historiografiji, a posebno razvoju stare povijest hrvatskih zemalja.

Nagrada „Mirjana Gross“ za knjigu dodjeljuje se
prof. dr. sc. **BOŽENI VRANJEŠ-ŠOLJAN** za knjigu *Dalmacija – stoljeće
povijesnih i demografskih mijena 1815.–1918.*, Educa

Knjiga *Dalmacija – stoljeće povijesnih i demografskih mijena 1815.–1918.*, kapitalno je djelo renomirane povjesničarke i vodeće hrvatske povijesne demografkinje, Božene Vranješ-Šoljan. Knjiga je koncipirana kao demografska monografija Dalmacije u dugom 19. stoljeću i ostvarena kao slojevita sinteza ispreplitanja demografskih i društvenih procesa te predstavlja obuhvatnu povijest austrijske Dalmacije mišljenu i pisanu kao povijest stanovništva. Takav pristup proizašao iz uvjerenja da je stanovništvo naj-složenija sastavnica društvenoga razvoja od koje treba krenuti u promišljanju društvenih procesa, čini ovu knjigu originalnom i iznimnom u našoj historiografiji, kako u spoznajnom tako i u razvojnom smislu.

Nagrada „Mirjana Gross“ za knjigu dodjeljuje se
izv. prof. dr. sc. **VJERANU KURSARU** za knjigu *Croatian Levantines in
Ottoman Istanbul*, Isis Press

Knjiga Vjerana Kursara o hrvatskim Levantincima u Istanbulu od ranog novog vijeka do 20. stoljeća već po samom obuhvatu arhivskih materijala na više različitih jezika jasno je da se radi o istraživačkom „projektu“ koji se provodio tijekom više godina. Analizom osmanskih, crkvenih i dubrovačkih arhivskih izvora i rukopisa, kao i bogate literature na turskom, francuskom, talijanskom, engleskom, njemačkom, ruskom, bugarskom i hrvatskom jeziku, autor je došao do niza novih spoznaja o političkoj, društvenoj i ekonomskoj ulozi hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka – Levantinaca u osmanskoj prijestolnici. U ranom novom vijeku najbrojniji su hrvatski imigranti u prijestolnici Osmanskog Carstva bili Dubrovčani. U „dugom 19. stoljeću“ većina hrvatskih imigranata u Istanbulu pripadala je radništvu. Rjeđe su pojedini imigranti bili poduzetnici ili su obnašali važne dužnosti u projektima transfera tehnologije u Osmansko Carstvo, istakavši se u poljima kao što su rudarstvo, brodarstvo, željeznica, duhanska industrija, tiskarstvo i kartografija.

Nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju dodjeljuje se
BRANKU RADONIĆU za doprinos popularizaciji povijesne znanosti u
medijima i internetskim portalima

U cilju popularizacije i prezentacije povijesti Vrgorske krajine među građanima u Vrgorcu i izvan njega, profesor povijesti i geografije Branko Radonić pokrenuo je 2015. stranicu „Vrgorac nekad“, a 2020. portal Vrgorskestarine.hr. Stranica „Vrgorac nekad“ djeluje na platformi Facebook i od svoga pokretanja 2015. do danas na poticajan način popularizira lokalnu povijest u najširoj javnosti objavljivanjem povijesnih fotografija Vrgorca i sela u okolici. Povijesni tekstovi koji se objavljuju na portalu Vrgorskestarine.hr još su važniji, posebno ima li se na umu da Vrgorac s okolicom još nema znanstvenih monografija ni sinteza svoje povijesti. Ozbiljnošću pristupa, kontinuitetom, inovativnošću i utjecajem na zajednicu popularizacijski projekti Branka Radonića rijetkost su u Dalmaciji, ali i Hrvatskoj. Važnost toga prepoznalo je Društvo prijatelja Vrgorske starine time što je profesora Radonića predložilo za nagradu koja mu se sada i dodjeljuje.

Nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju dodjeljuje se
HANU UZEIRBEGOVIĆU za doprinos popularizaciji povijesne znanosti u
medijima i internetskim portalima

Profesor povijesti i geografije Hano Uzeirbegović započeo je 2016. s provedbom projekta u kojem za svladavanje nastavnih sadržaja iz povijesti u nastavnom programu „Virtualna povijest“ koristi suvremene tehnologije poput računala, tableta, mobitela, naočala za virtualnu stvarnost i sl. Često je jedini koji popularizira povijest kao znanost u STEM okruženju, pri čemu kombinira modernu tehnologiju, umjetnost i humanističke znanosti garnirajući sve to modelom igrifikacije. Njegove radionice promoviraju nove tehnologije u učenju povijesti i promoviraju povijest, a u pripremu sadržaja za radionice uključuje učenike. Dosad je razvio desetak tipova različitih radionica koje su naišle na dobru recepciju u mlađoj populaciji te privukle pozornost organizatora konferencija i predavanja o novim načinima poučavanja povijesti kao i pojedinih medijskih kuća. Partner je Udruge Profesor Baltazar koja ga je i predložila za nagradu za popularizaciju povijesne znanosti.

Nagrada „Ferdo Šišić“ za najbolji diplomski rad 2020. g. dodjeljuje se
FILIPU PAVELIĆU za diplomski rad „Ekološki čimbenici gladi u Srednjoj Lici u drugoj polovici 18. i početkom 19. stoljeća“ / mentor: prof. dr. sc. Hrvoje Petrić, Filozofski fakultet u Zagrebu

Diplomski rad „Ekološki čimbenici gladi u Srednjoj Lici u drugoj polovici 18. i početkom 19. stoljeća“, izrađen na podlozi više od 1000 pročitanih folija izvora od narativnih vrela do matičnih knjiga, sadrži obradu teme koje se dosad nije dotaknuo niti jedan profesionalni istraživački rad. Riječ je o minucioznoj analizi uzročno-posljedičnih veza između ekoloških značajki Srednje Like i demografskih kretanja stanovništva na tom prostoru. Primjenom modela analize ranjivosti na glad izračunata je ranjivost društva Srednje Like na glad na više od 34 referentne točke, a sve je potkrijepljeno kvalitetnom i jasno utemeljenom argumentacijom.

Nagrada „Ferdo Šišić“ za najbolji diplomski rad 2021. g. dodjeljuje se **NIKI ĆURIĆ** za diplomski rad „Ekološki čimbenici gladi u Srednjoj Lici u drugoj polovici 18. i početkom 19. stoljeća“ / mentori: prof. dr. sc. Sanja Cvetnić, doc. dr. sc. Filip Šimetin Šegvić

Ovaj rad nastao je u sklopu interdisciplinarnog istraživanja – i tematski i metodološki povezuje historiografiju s poviješću umjetnosti. Istraživanje je provedeno na temelju opsežne literature, novinskih izvora, objavljenih izvora te knjiga iz 19. stoljeća, kao i niza umjetničkih djela (letci s grafikama, brošure, i dr.) koji tematiziraju Zrinsko-frankopansku urotu. Autorica vješto povezuje povijesne činjenice iz 17. stoljeća i kontekst 19. stoljeća uspoređujući politički motiviranu propagandnu ulogu grafika koje je proizvodio bečki dvor pod Leopoldom I. na temu Zrinsko-frankopanske urote i drugu skupinu likovnih izvora, primarno djela historijskog slikarstva u 19. stoljeću. Svoju je analizu povezala i sa suvremenim historiografskim konceptima, primjerice emocionalizacijom, tj. svjesnim stvaranjem emocija prema određenoj temi ili događaju kod širih masa, odnosno javnosti, u političke svrhe.

Na Festivalu povijesti Kliofest 2022. uručena je i nagrada za popularizaciju, dodijeljena 2020. godine, budući da se tijekom pandemije nije mogla uručiti plaketa.

Nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju za 2019. dodjeljuje se za projekt **COURAGE Kulturna opozicija – razumijevanje kulturne baštine neslaganja u bivšim socijalističkim državama** koji se provodio na Hrvatskom institutu za povijest pod voditeljstvom dr. sc. Teodore Shek Brnardić, za doprinos popularizaciji povijesne znanosti

Navedeni međunarodni projekt odvijao se od 2016. do 2019. u konzorciju od 12 institucija iz 10 europskih zemalja. Projekt se bavio istraživanjem i prezentacijom nasljeđa kulturne opozicije u zemljama Srednje i Jugoistočne Europe u doba socijalizma. Glavni je rezultat projekta opsežan elektronički registar zbirka, osoba, skupina i događaja i predmeta koji svjedoče o postojanju različitih oblika kulturne opozicije u tim državama. Priređen je i digitalni sadržaj za uporabu u školama, organizirana izložba koja je prikazana u nizu mjesta, održavani nastupi suradnika u medijima, priređen filmski festival i dr. U listopadu 2018. organizirana je i manifestacija „Mjesec kulturne opozicije“. Rad i rezultati projekta prikazani su na tri Festivala povijesti Kliofest, 2016-2018. Glavni rezultat projekta, mrežni registar kulturne opozicije, dobitnik je europske nagrade Heritage in Motion.